

Ingibjörg Haraldsdóttir (sz. 1942)**Hazám**

Nincs rá más nevem
Dalom sincs hozzá méltó
Képem se melybe minden bérce
gejzire porló vízesése
honfoglalója
hőse
szorgos lakója
békés csordája
beleférne

de állj ide mellém a sötétbe
lélegezd be föld-fű-moszat-nádszagú levegőjét
hadd hogy eláradjon benned

s ízeled meg nyelveden a szót:
otthon
Itt vagyok otthon

A nő

Mikor az utolsó szót kimondták
mikor sorsunkat megvitatták
s döntöttek jövőnkről
mármint a férfimunka végén
kezet ráznak a poharak felett
s a döntő pillanatban
– jön a nő
mindig jön egy
hogy leszedje az asztalt
és kiszellőztesse
a telefüstölt tárgyalótermet.
Ahogy dukál.

Idegenben

Aki meglát a városi forgatagban
azt hihetné otthon vagyok
s hogy ahhoz a pálmafához
rejtett közöm van
míg rájön hogy lépteimben
más taktus dobog.

Nemrég azt hittem
mindegy hol alszom:
a kikötőben vár a hajó.
Aztán elment.

A móló megroskadt.
Lassan már gyűjtősnak se jó.

Életem szerdái egyetlen hosszú
trópusi nappá mosódnak össze
idegen lázzal déli felhőszakadással
hanyatt-homlok kibomló-kiégő naplementével.

S a város mint egy nyüzsgő hangyaboly.

Mi

Mit tudsz rólam
mit tudok rólad?

és az éj ami jön-megy menetrend szerint
mit tudhat mirőlünk?

Kávészünet

Hát nem kiszámíthatatlan ez az élet
ahogy peregnek
a kurta napok
a hetekből hónapok lesznek

azokból évek
mi meg csak nézzük
ahogy elhúz a kocsisor –
mi lesz velünk időtlenül
s mikor az évek századokká nyúlnak
mi lesz mindezzel itt körülöttünk
ezzel a szombattal
a torreádor dallal a rádióban
és a vászoncipőmmel
meg ezzel a kövel
amin ülök?

Üdvösség

Valljuk be:
üdvösség sincsen ingyen.

Jólesik lábujjainkat
egy kedves öreg bokájának nyomva
melengetni az ágyban
s ismerni a szertartásrendet.
Kellemes a döntést másra hagyni
s gyöngeségünk a szerelemre fogni.

Valljuk be:
a biztonságérzet se rossz dolog.

Mervel Ferenc fordításai

Ingibjörg Haraldsdóttir

(sz. 1942)

A legsokoldalúbb izlandi alkotók egyike: költő, újságíró, műfordító, színházi rendező. 1994-től 1998-ig az Izlandi Írószövetség elnöke. Évekig tanult, dolgozott külföldön, s egész sor rangos művet ültetett át anyanyelvére – klasszikusokat és moderneket, prózát, lírát egyaránt. Legtöbbet spanyol és orosz nyelvből. Talvaly készült el például Dosztojevszkij Ördögökjével. Persze tolmácsolt angol szerzőktől is, és a napokban jelenik meg fordításában Tomas Tranströmer svéd költő legutóbbi verseskötete, a Gyászgondola.

Ingibjörg Haraldsdóttir költészete konkrét, szenvedélyes, szenzuális; közvetlenségével meglepi érzékeinket. Versei tömörek, érzelem, indulat, intuíció lüktet bennük. Szavai sokáig visszhangzanak asszociációink erdejében. Mint ez a strófa is: „Egyetlen vagyunk / önmagunk vagyunk / meg hát a szavak / amiket átgýrunk koptatunk / míg a harci tűz kilobban / melyik értelmét / máig sem értjük...” Az igazi költemény párlat, melynek minden cseppje aranyat ér: gyógyszer a százcsatornás médiaárban fulladozónak – belső használatra.

Az izlandi költészetben ma minden stílus fellelhető. Egyes költők visszavisszatérnek a tradicionális kötött formákhoz is. A rím és az asszonánc szintén be-betéved olykor a szabad versbe, de Ingibjörg Haraldsdóttir esetében sohasem amolyan karácsonyfadisz.

Témaválasztásában beskatulyázhatatlan. Ugyanúgy megtalálható nála az érzések gazdag spektruma, mint az éles szemű társadalomkritika. Megható humorral ír a nősors törekeny dimenzióiról: „[...] Bár a női fej / cseppet sem nehéz / mégis oly könnyű / elveszíteni / az önbizalomról nem is beszélve / – / Megezik / hogy a nő leveszi – / combjai közt melengeti / – / Hófehér fej / lehunyt szemekkel / a hosszú szárítókötélen / Kibomlott haja / meg- / meglibben / a szentképes fényben.” (Női fej, 1995). Ír az örök emberiről: a szerelemtől, csalódásról, kiábrándulásról, ír az anyaságról, gyermeknevelésről, az öregedésről, a feltarthatatlan száguldó időről, az egyedüllétről, a kulcstalan magunkba zárt fájdalomról, kétségről, félelemtől, de szavakba önti – vési – a századvég s az ezredküszöb közös gondjait, súlyos kérdéseit is.

Nosztaigia című verse az útkeresés váratlan buktatóiról vall: „Nem hiányzik a múlt / szépsége nem kísért / csak álmait gyászolom / most hogy / oly sötét / és hideg van / s hogy egyre nagyobb az úr / a ma / és az elképzelt jövő közt.” Né-mely verse már-már kép-szó ötvözet, merít mindkettő kincseiből: „Őszi levelek / rozsdás-vörösek / szakadnak le az ágról / kavarognak a fákról / a szélviharban.” (Őszi levelek.) Öt verseskötetet publikált eddig. 1993-ban elnyerte az Északi Tanács irodalmi díját. Számos verse több nyelven megjelent különböző kiadványokban, irodalmi folyóiratokban.

Mervel Ferenc